

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

Glasilo za kmetijstvo in deželno kulturo.

Izdaja

c. kr. kmetijska družba štajerska.

Nemški ureduje generalni tajnik
ces. svetovalec **Friderik Müller.**

Na slovensko prelaga
nadučitelj **Jožef Mešiček** v Sevnici.

Vsebina: Prihodnja deželna razstava v Gradcu. — Od 75. občnega zбора c. kr. kmetijske družbe štajerske pripoznana odlikovanja in poselske premije. — Razne reči: O pokončevanju škodljivih žuželk. Pokončevanje jabolčnega cvetodera. Nekatere opazke o krvavi uši. Upliv kreozotovanih trsnih kolov na okus vina. Izguba teže pri senu. — Objave Raiffeisen: Raiffeisenova posojilna društva. — Uradne vesti. — Tržna poročila.

Prihodnja deželna razstava v Gradcu.

Na podstavi ustavnih določil je po dosedanji navadi predsednik c. kr. kmetijske družbe štajerske Njegova Prezvzišenost gospod Adalbert Kottulinsky povabil oblastne korporacije, da ukrenejo, ali in kedaj naj se priredi prihodnja deželna razstava v Gradcu.

Shod se je vršil v soboto dne 18. m. m. v zbornici kmetijske družbe ter zastopane so bile naslednje korporacije po niže imenovanih gospodih: c. kr. namestnika po namestniškem svétniku baronu Hammer-Purgstall, deželni odbor po deželnem odboru Francu grofu Attems, občinski svet deželnega glavnega mesta Gradec po županu dru. Francu Graf in po županovem namestniku Aleksandru Koller, trgovinska in obrtna zbornica v Gradcu po svojem predsedniku

Francu Schreiner in zborničnem članu Leopoldu Bude, c. kr. kmetijska družba po svojem podpredsedniku Alojziju Posch in generalnem tajniku cesarskem svétniku Frideriku Müller, skupščina trgovcev po gospodu Alojziju Assmann, štajersko obrtno društvo po svojem predsedniku Otonu Klusemann, c. kr. vrtnarska družba štajerska po svojem predsedniku licealnem ravnatelju Lovrencu Kristof in odborniku Pavlu Sprenger, štajersko umetno obrtno društvo po muzejnem ravnatelju profesorju Karlu Lacher, c. kr. družba za deželno konjerejo na Štajerskem po podpolkovniku Antonu pl. Musczyński in društvo „Industriehalle“ po svojem načelniku Henriku Poschacher in načelnikovem namestniku Edvardu Ertl.

Prvosednik pozdravi navzoče in razloži namen posvetovanja. Pri tem pretresa vprašanje, kaj bi bilo primernejše, prihodnjo deželno razstavo v Gradcu prirediti leta 1900 ali v poznejši dobi, znabiti leta 1901.

Po natančnem presojanju tega vprašanja v centralnem odboru storil se je soglasni sklep, zastopnikom centralnega odbora naročiti, da glasujejo za prireditev deželne razstave leta 1901.

O tem nastale debate vdeležili so se vsi zastopniki prejimenovanih oblastev in korporacij, ter so odločno povedali, naj bi se priredila deželna razstava v bližnjem času. Zastopnik trgovinske zbornice naravnost izjavi, da želi njegova korporacija deželno razstavo leta 1900, dočim izjavi zastopnik društva za umetni obrt, da je njegovo društvo tudi leta 1900 pripravljeno za obsežno vdeležbo. Zastopniki vseh drugih

oblastev in korporacij pritrldijo tehtnim pomislekom proti prireditvi deželne razstave leta 1900 in se izrečejo za preložho razstave v leto 1901.

Soglasno je bilo potem sklenjeno, da se prihodnja deželna razstava priredi leta 1901.

Nadalje se je sklenilo, zbrano skupščino proglasiti kot predposvetovalni odbor za deželno razstavo 1901 in izvoljen je bil predsednikom razstave Njegova Prezvvišenost gospod Adalbert grof Kottulinsky, podpredsednikom trgovinske zbornice predsednik gospod Franc Schreiner in poslovodjem gospod ces. svétnik Friderik Müller.

Potem se je še sklenilo, predposvetovalni odbor razširiti v glavni odbor tako, da se povabijo vse interesovane in v to potrebne korporacije, da odpošljejo primerno število zastopnikov v glavni odbor.

Volitev v glavni odbor vršila se bode v prihodnii seji.

Od 75. občnega zбора c. kr. kmetijske družbe pripoznana odlikovanja in poselske premije.

Srebrna družbina svetinja:

po nasvetu centralnega odbora: gospodu Ivanu Spörek, posestniku v Leitersdorfu, podružnica Hartberg;

po nasvetu podružnice Aussee: gospodu Leonu Oberascher, posestniku v Mitterndorfu;

po nasvetu podružnice Fürstenfeld: gospodu Ivanu Gölles, nadučitelju v Blumavi;

po nasvetu podružnice Hartberg: gospodu Patricu Stern, nadučitelju v Hartbergu;

po nasvetu podružnice lipniške: gospodu Vinku Malik, grajščaku v Haselbrunu;

po nasvetu podružnice Neumarkt: gospodu Jožefu Schröckenfuchs, posestniku v Teufelbachu;

po nasvetu podružnice Voitsberg:
gospodu Francu Birnstingel,
župniku v Stallhofenu;

po nasvetu podružnice Weiz:
gospodu Ivanu Englmann,
posestniku v Grubu.

Bronasta družbina svetinja:

po nasvetu podružnice Hartberg:
gospodu Jožefu Riegler, oskrb-
niku grajščine v Reitenavi;

po nasvetu podružnice Neumarkt:
gospodu Rihardu Stadlober,
posestniku v Mariahofu; gospej
Katarini Köck, posestnici v
Št. Jurju.

Diplom častnega priznanja:

po nasvetu podružnice Aflenz:
gospodu Jurju Sattelhacker,
po domače Schweighofer v
Fölzu;

po nasvetu podružnice Hartberg:
gospodu Alojziju Gruber, posest-
niku v Schildbachu;

po nasvetu podružnice lipniške:
gospodu Jožefu Šeruga, učitelju
pri Sv. Janžu;

po nasvetu podružnice Voitsberg:
gospodu Leopoldu Straffer, žup-
niku v Ligistu.

Častno darilo 40 kron:

po nasvetu podružnice Neumarkt:
gospodu Ivanu Pastner, učitelju
v Teufenbachu.

Poselska premija 40 kron:

Mariji Hellinger, 66 let pri
Matiji Färber v Hofstattnu, po-
družnica Gleisdorf;

Jakobu Hlis, 66 let pri Adolfu
Selinšek v Ptuj;

Jurju Šalamon, 61 let pri Ma-
tiji Selič v Voglajni, podružnica
celjska.

Poselska premija 30 kron:

Ani Hacker, 54 let pri p. d.
Holzhacker v Unterwaldu, po-
družnica Voitsberg;

Ceciliji Požgan, 53 let vinograd-
nica pri Rozaliji Sparl v Cirk-
nici, podružnica mariborska;

Mariji Pechmann, 52 let pri
Francu Zirngast v Wippelfachu,
podružnica lipniška.

Poselska premija 25 kron:

Katarini Schweiger, 30 let pri
Jožefu Hanf v Kalwangu, po-
družnica Mautern;

Lovrencu Smodič, 59 let vino-
gradnik pri Ožbaltu pl. Kodolič
v Radgoni;

Ani Veberič, 49 let pri Andreju
Sommer v Švabavi, podružnica
Cmurek;

Jakobu Matzer, 48 let pri Petru
Friesacher pri Sv. Križu, po-
družnica Wildon.

Poselska premija 20 kron:

Mihelu Predl, 46 let pri Antonu
Fischer v Haniču, podružnica
lipniška;

Martinu Melbler, 45 let pri
Francu Huber v Münchenhofnu,
podružnica Voitsberg;

Magdalen Rosenbaum, 45 let
pri p. d. Webermichl v Nieder-
landscha, podružnica Weiz;

Matiji Pichler, 44 let pri An-
tonu Franz v Alt-Gralla, po-
družnica lipniška.

Poselska premija 15 kron:

- Tereziji Runkelstuh, 41 let pri p. d. Bergschusier v Maggau, podružnica Kirchbach;
- Ivani Macherndl, 40 let pri Rupertu Tasch v Oberndorfu, podružnica Aussee;
- Heleni Lanzinger, 40 let pri Wallmann-u v Grassnitz, podružnica Aflenz;
- Francu Rohrbacher, 39 let pri Antonu Schweinzer v Neudorfu, podružnica lipniška;
- Antonu Požgan, 38 let vinogradnik pri Rozaliji Sparl v Cirknici, podružnica mariborska;
- Jožefu Strommer, 38 let pri p. d. Eckenwirt v Reiteregg, podružnica Gradec;
- Mariji Gruber, 38 let pri Juliji Friess v Klettendorfu, podružnica Weiz;
- Ani Gogg, 37 let pri Francu Klampfl v Berndorfu, podružnica Gradec;
- Matiji Drobnič, 37 let pri Leopoldini Seidl, podružnica ptujška;
- Antonu Pleinšek, 37 let pri Viktorju Schulfink, podružnica ptujška;
- Tereziji Pein, 37 let pri Petru Prangl v Obergimu, podružnica Feldbach;
- Julijani Senner, 36 let pri Kajetanu pl. Scheuchenstuh v Kallwangu, podružnica Mautern;
- Mariji Wilhelm, 36 let pri Frideriku Scheer v Klettendorfu, podružnica Weiz;
- Neži Fluch, 36 let pri p. d. Adambauer, Wildalpe, podružnica St. Gallen;

Mihaelu Purgstaller, 36 let pri Alojzu Pöschl v Oberluput-scheinu, podružnica lipniška.

Poselska premija 10 kron:

- Janezu Buchhas, 35 let pri p. d. Fürst v Präbuch, podr. Gleisdorf;
- Regini Rauchart, 35 let pri Gensingeru v Ivnici;
- Ceciliji Ehmman, 35 let pri Brandu v Vel. Florijanu, podružnica Deutsch-Landsberg;
- Mariji Laekner, 35 let pri p. d. Kappel v Weinzettlu, podružnica Gradec;
- Francu Pichelbauer, 35 let pri Francu Uitz, Pöllau;
- Matiji Schalk, 34 let pri Jožefu Heinrich v Rohrbachu, podružnica Gradec;
- Rozi Rohrbacher, 33 let pri Antonu Schweinzer v Neudorfu, podružnica lipniška;
- Jožefu Graf, 32 let pri Sebastijanu Klamminger v Alteritz, podružnica Weiz;
- Antonu Jauk, 32 let pri p. d. Lampl v Pöflingu, podr. Ivnica;
- Jožefu Vidovič, 31 let pri Jozefi Sima v Ptuju;
- Jakobu Kaufmann, 31 let pri p. d. Berglammer v Weissenbachu, podružnica Kirchbach;
- Jožefu Bauer, 31 let pri p. d. Feldjok v Muggenthalu, podružnica Kirchbach;
- Silvestru Ploeder, 31 let pri Jožefu Güttl v Siebingu, podružnica Cmurek;
- Jožefu Sager, 31 let pri Karlu Zeissl v Lipnici;
- Janezu Schrott, 31 let pri Janezu Prattes v Ivnici.

Razne reči.

O pokončevanju škodljivih žuželk.

V „Gospodarskem Glasniku“ šte. 20, letnik 1897, je gospod Grössbauer v pokončevanje jabolčnega cvetodera, malega zmrzlikarja in jabolčnega sukača mej drugim priporočal tudi ovijanje papirnatih pasov (obodov) s podložkom iz lesne volne. Od gospoda ravnatelja Goethe v Geisenheimu vpejljane te mrčesje pasti so narejene iz močnega zavojnega papirja z vložkom iz lesne volne in so izdatni pripomoček za pokončevanje že imenovanih in še mnogo drugih, največ škodljivih žuželk.

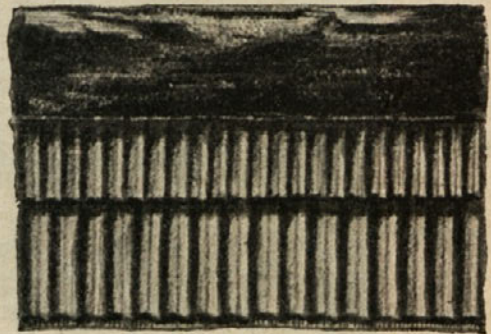
Po mnogem opazovanju in poskušanju z vsakovrstnimi drugimi tvarinami je sadjar Rihard Zorn v Hofheimu v Taunus-u (na Nasovskem) te mrčesje pasti izboljšal in kot Hofheimske lovne pase (Fanggürtel, Wellpappen-Gürtel) spravil v trgovino.

Te pasti so iz strojno narejene, valasto oblikane papirne tvarine — valaste lepenke — ki ima vse polno žlebov in cevčic, katera, kakor izkušnja uči, si škodljivei radi poiščejo kot pripravna skrivališča.

Hofheimski lovni pasovi obstoje iz dveh leg take valaste lepenke, vsled tega nastane le še veliko več skrivališč, v katera zaidejo vsi kviško lezeči mrčesi, hrošči in druge žuželke. Od dru-

gih prednosti teh pasov iz valaste lepenke bodi navedena še ta, da je vlaknata papirnata tvarina sadnemu mrčesu pripravna snov v zapredanje, da so pasovi znotraj temni, in proti svetlobi zavaranani in da asfaltovana debela tvarina kar najbolj odvrča mokroto.

Ko je podpisani meseca svečana m. m. odstranil Hofheimske

Pod. 1. Notranja stran pasa.

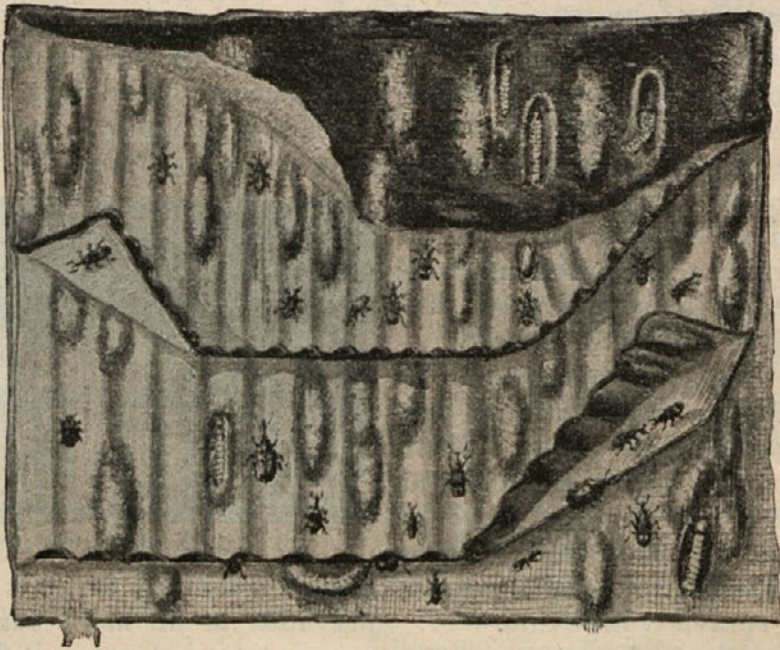
pasove, prepričal se je o njih pripravnosti in jih more kar najbolj priporočati vsakomur. Pod vsakim pasom bila je kar cela zbirka raznovrstnih gosenic, bub, zapredenih ličink, drevesnih stenice, cvetoderov, pajkov, polonic i. t. d. od katerih je največ škodljivih. Največ pa se je našlo zapredenih sadnih mrčesov, ličink jabolčnega sukača, ki povzročijo črvičnost sadja; tudi cvetoderov je bilo precej zastopanih, omenjeno pa bodi, da se ta škodljivec v tem kraju ne prikazuje tako ogromno kakor na Štajerskem.

Po izkušnji izumnikovi nastavijo naj se lovni pasovi sredi junija do konca julija, najpozneje do sredi avgusta (za cvetodera še posebej v novembru). Da se porabijo ob enem kot lepki pasovi proti zmrzlikarju, pomažemo jih oktobra meseca na zunjani strani z mrčesjim klejem.

Zastran nastavljanja pove izumnik:

Pri visokih drevesih poišče se najbolj gladko okroglo mesto, približno 1 do 1.50 m od tal, in skorja se nekoliko izglati.

Pas (doposlan v 2 m dolgih zvitkih) ovije se okoli debla in se uravna, t. j. odreže se pas 3—5 cm daljši od zvitka, kakor je obseg debla, da pride eden konec položen nekoliko čez drugega. Potlej se priveže pas tik zgornjega roba

Pod. 2. Kos pasa z zapredenimi sadnimi mrčesi, cvetoderi i. dr.

s tenko vrstico ali žico trdno okoli debla. Ves pas mora se trdno oprijemati debla in skorje, zato je dobro, pod sredino ali še nižje napraviti še drugo povez (pod. 3.); tista pa se naj trdno ne zadrigne. Primerno, četudi ne baš potrebno je, nad zgornjim robom pasa pomazati ilovice, drevesnega voska ali morta, da se zabrani pritok mokrote. Na pritlikavcih, špalirjih

i. dr. nastavi se naj pas blizu spodnjih vej, ali vendar kolikor mogoče še od tal. Odzeti pa je pas najbolj tekom meseca januarja ali februarja. Storit pa se mora to previdno, da kaj žuželk ne izpade. Pasove je najbolje položiti v pločnate ali lesene posode ter jih znositi skupaj. Mesto, kjer je bil pas ovit na deblu, treba je dobro pregledati, ker se mrčes

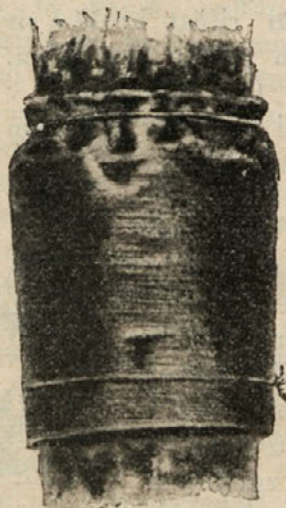
zaprede večkrat na skorji in v nje globelih, mora se zatreti. Pasovi se naj takoj pomočijo v vročo vodo, potem posušijo in hranijo, pri tem pa bodi povedano, da mokrih pasov ni smeti polagati drug vrhu drugega, ker bi se sprijeli. Lahko se zopet porabijo.

Rihard Zorn v Hofheimu (na Nemškem) razpošilja pasove v zvitkih 2 m dolgosti, ki se potem na licu mesta odrežejo po debelosti posameznih dreves. Cena zvitku (2 m) 40 vin., 5 zvitkov 2 marki, 10 zvitkov (20 m) 3.80 mark, 20 zvitkov (1 poštni koli) 7.20 mark, 100 zvitkov (200 m) 34 mark.

Naposled bodi še omenjeno, da bodo imeli pasovi na snaženih drevesih več uspeha, ker tukaj ni stare odmrazle skorje in torej mrčes ne najde drugih skrivališč za prezimovanje.

Z ozirom na to, da se morejo ti pasovi rabiti več let (najmanj

2 leti), svetujemo, naj se delajo ž njimi poskusi, s čimer pa nečemo reči, da bi po gospodu

Pod. 3. Pravilno nastavljen pas.

Grössbauer nasvetovani lovni pasovi z vložkom lesne volne ne bili tudi namenu primerni.

Krems.

Lösehnig.

Pokončevanje jabolčnega cvetodera (*Anthomonus pomorum*).

V slabih letih 1895 do 1897, ko so ostali prazni moštni sodi in kleti, kakor tudi v prejšnjih malo sadnih letih je v naši deželi jabolčno letino navzlic obilnemu cvetju uničil večinoma jabolčni cvetoder. Ne le tisoči, marveč milijoni vrednosti so šli v zgubo! Tudi v lanskem letu s precej ugodno sadno letino je ta škodljivec na več krajih, in sicer v najboljših in najtoplejših legah sadno letino uničil ali jo vsaj zelo skrčil, za kar imamo mnogo dokazov, in ta škodljivec se bode

zopet prikazal! Letošnji zacimek sadnih popkov obeta po mnogih legah bogato letino. Bode li nas ta nada zopet varala? Korenito splošno pokončevanje tega najhujšega sadnega škodljivca je torej neizogibno potrebno, ako hočemo, da se ta največa nadloga v sadjarstvu zopet ne povrne.

Strah pred kako nevarnostjo zgine takoj, ko smo se o njej poučili.

Da načine pokončevanja prav spoznamo in pravilno vporabljam, je treba najprej poznati življenje

tega škodljivca, zato podamo naslednji opis.

Jabolčni cvetoder je majhen, 4 mm dolgi, kakor drevesna skorja rjavočrni rilčat hrošč s sivobelim, kotastim pasom čez hrbet. (Pod. 1 *aa*). On prezimuje v stanju otrplosti kakor v zimskem spanju pod staro skorjo na deblih in vejah, kakor tudi pod listjem, mahom in kamenjem v zemlji, leze pa v krone jabolčnih dreves in jih obletava v velikih trumah po toplem, zgodnjem srednjem in spodnjem Štajerskem navadno že koncem marta, po gornjem Štajerskem pa šele aprila meseca, in položi v odpirajoče se cvetne popke (brstje) približno 50 jajčec, in sicer v vsak posamezni cvet v izdolbeno luknjico samo eno vodočisto jajce, iz katerega se v kakih 10 dneh razvije ličinka. Odlaganje jajčec traja nad 8 dni.

Ličinka je dorastla 5 mm dolga, brez nog, rumenkasto-bela in močno nabuhla s skrčljivo glavico. (Pod. 1 *b*). Zajé se popolnoma v dotični cvet, zalepi znotraj cvetne liste in požre v tem zavetišču no-

tranje važne cvetne dele, takó, da taki cvetovi — oropani svojega osrčja — ne morejo več razcvetiti; cvetni listi usahnejo, porjavijo in taki cvetovi so naposled podobni velikim nageljnovim žbicam. (Palež pod. 1 *dd*). V primerjanje videti je v pod. 1 *e* zdrav razcveten in v pod. 1 *f* že odcveten cvet.

Sredi maja meseca zabubi se ličinka v razdejanem cvetu in v približno 10 dneh razvije se iz bledorumenne bube (podobna 1 *g*) zopet hroščič, ki živi do jeseni v drevesnih vrhovih, drevesnicah in drugod.

Kot najbolj zanesljiv način pokončevanja se za bližnji čas priporoča večkratno otresanje ali otepanje hroščev še predno odložijo jajčeca. Mlajša drevesa se z roko, večja drevesa pa s kavelji, katere

ovijemo poprej s platnenimi cunjami in jih natikamo potem na veje, naglo stresajo ali s preklami potrkavajo, in sicer začne se z gornjimi vejami. Hrošči padajo, ker so padavi, v množinah na tla; odlaganje jajčec je zabranjeno. Z dvema belima rjuhama ali plah-tama, ki smo jih poprej pod drevo

razgrnili, spravljamo potem vse rilčkarje kakor dostikrat tudi v množinah se nahajajoče zelo škodljive mladikarje in jabolčne peškarje v posode, napolnjene z vodo in nekoliko petroleja, da jih uničimo. Ta način pokončevanja je v tem času najzanesljiviši, čeprav nekako siten, sadjar si more še zadnjo uro oteti svojo letino.

Otresa ali otepava pa se naj samo zjutraj prav zarano — ob deževnih dneh tudi čez dan — in ob nevetrovnem času, ker v vseh teh slučajih so hrošči še otrpli ali malo gibčni in lahko padajo: če se otresuje ob toplem solnčnem vremenu, hrošči sicer tudi padajo, ali takoj zopet zletijo in se potem zopet povrnejo.

Najbolj važno je, da se hrošči otresejo, še predno so odložili jajčeca. V tem oziru ni moči določiti natankega časa, tu je gledati samo na popke, koliko so že razviti. Ob stanovitno toplem pomladnem vremenu nabreknejo cvetni popki (brstje) in se odprejo pozneje. V tem času (konci marca — aprila) lazijo in letajo rilčkarji v trumah v vrhove, odlagat jajčeca. Pred odložitvijo jajec, oziroma kedar se popki (brsti) odpirajo in se pokažejo posamezni, še nerazviti cvetovi, mora se pričeti z otresavanjem.

Važno je tudi, da se to otresavanje ali otepanje po preteku več dni ponavlja, med tem časom se more otresavati po drugih od delkih vrta; zakaj vedno prihajajo nove trume škodljivih hroščev, ki se morajo tudi pokončati.

Težavno bode seveda za kmetovalca in sadjarja ob splošnem pomanjkanju delavnih moči ponavljati ta način pokončevanja. Ali pogled na to, da si more sadjar samo na ta način oteti svojo letino — vsakokrat napade drevo le gotovo število hroščev — napotil ga bode, da bode večkrat otresaval drevje. Nejednako-odobno razcvitanje dreves — povzročeno po različno brstečih sadnih vrstah in legah — olajšuje izvrševanje takega pokončevanja, ki se torej raztegne na daljši čas.

Izdatno in jednakomerno gnojenje dreves sredi pod zunanjo krono je nadalje posredno upliva-joč pripomoček zoper cvetodera. V dobri moči stoječa drevesa razvijajo v pomladi cvetne popke hitreje nego pusto stoječa, ter odlaganje jajčec se ali prepreči, ali pa majhnih ličink cvetoderovih mnogo pogine ob deževju in v mrzlih nočeh.

Da se odvrča cvetoder, priporoča se tudi, snažiti drevesa stare skorje, mahú in lišajev, nastavljati tako imenovane mrčesje pasti, na globoko prekopavati zemljo okoli dreves po travnatih sadovnjakih, saditi sadne vrste z dolgo trajajočo cvetno dobo in obilnim zacimkom cvetja, gojiti čebelarstvo i. dr.*)

*) Posestnik Nosker v Unterrainu na južnem Tirolskem ovije, kakor poroča časopis „Tiroler Landw. Blatt“, v jeseni ali zgodnji pomladi cunje ali suknene ostanke pod drevesno krono okoli debla za skrivališče hroščem, katere potem po možnosti vsaki dan stresa na podstavljeno mizo z žlebom, ali v kako posodo. Ta način pokončevanja bi bil vreden poskušnje, ker je v zatiranje hroščev potrebna le ena oseba.

Čim bolj je sadovnjak v za-
varovani legi, čim zgodnejša je
pomlad in čim neugodnejši je na-
slednji čas cvetja, tem obsežnejša
in večja je škoda.

Jabolčni cvetoder je torej ne-
varniši nego mraz in toča.

Slišati je mnoge tožbe zarad
nezanesljivosti sadne letine in ob-
čutno zadene sadjarja, ako mu od-
padejo dohodki iz sadovnjaka. Ali
pa tudi po pravici tožujemo o tej
nezanesljivosti in nepovoljni do-
nosnosti našega sadjarstva? Ne,
tako dolgo ne, dokler ne začnemo
vkupnega, energičnega boja zoper
razširjajočega se cvetodera.

Dandanašnji še mirno gledamo,
kako nam mičken sovražnik —
znan ali neznan — leto za letom
že ob času cvetja, tako rekoč v

kali vničuje letino! Ali se naj to
tako naprej godi? Hočemo li biti
zadovoljni, ako nam sadno drevje
po slučajnosti kaj obrodi in se
postaviti v nevarnost, da nas tuji
kupci in veletržci zapustijo in
gredó nakupovat v druge dežele?

Dohodkov iz sadjarstva kar
pogrešati ne moremo več. Z ozi-
rom na druge slabe gospodarske
razmere se ne moremo in ne
smemo zadovoljiti več samo s slu-
čajnimi letinami; da bode sadjar-
stvo zopet dobičkonosno, da se
povrnejo zopet nekdanj prislovično
znane bogate sadne letine štajerske,
tedaj

„Na ljuti boj zoper jabolč-
nega cvetodera“.

C. Grössbauer.

Nektere opazke o krvavi uši.

Da se iz različnih, čisto pro-
tislovnih nazorov o krvavi uši
pravo zadene, je pisec tega se-
stavka vprašanje stavil in velja-
kom doposlal, združeno se more
na ta vprašanja tako-le odgovoriti:

1. Vprašanje. Ali je pridelo-
vanje jabolk navzlic krvavi uši
mogoče in tudi donosno? Da, pod
gotovimi pogoji. Starejših, zlasti
večih, krepkejših dreves, katerih
več ne obrezujemo, jim pa vrh
tega dobro strežemo in primerno
gnojimo in na kojih tudi druge
škodljivce zatiramo (*Fusicladium*
dendriticum), ker se skoro vsi ti
škodljivci pripisujejo krvavi uši,
ne more krvava uš več uničiti.
Pač pa je v marsikaterih slučajih

in krajih z bolj vlažnim podnebjem
vzgoja mladih dreves, katera je
treba še obrezovati — zlasti nek-
terih vrst — združena z velikimi
stroški in celó dvomljiva.

2. Kaj je vzrok, da krvava uš
nektere vrste, celó poedina dre-
vesa ene vrste močnejše ali slabeje
napada?

Poglavitni vzrok, da si krvava
uš nektere vrste in poedina dre-
vesa ene vrste raje izbira, je raz-
ličnost luba (skorje). Drevesa z
bujno rastjo, kakor tudi drevesa,
ki bolj v senci stojé, imajo mehki,
pa debeli lub. Takim drevesom in
pa vrstam, ki imajo že same na
sebi tak lub, daje ta škodljivec
prednost. Iz tega sledi, da bo za-

stonj zakapati k drevesom smrdljive snovi z namenom, predrugačiti sestavo soka in prepoditi, če že ne pokončati krvavo uš, in da se bo torej treba posluževati pripomočkov, kateri uši naravnost zamorijo.

3. Katere vrste so napram krvavi uši bolj, katere manj občutljive?

To vprašanje bode treba v prihodnje razmotravati, ker zasluži več pozornosti, večega uvaževanja.

Bodisi, da je ponujanje napram krvavi uši nedotakljivih vrst iz Amerike sleparija, vendar pa izkušnja uči, da je zatiranje uši n. pr. na kanadski rejneti ložje nego na zlati parmeni ali bellefleuru.

Za občutljive vrste napram krvavi uši veljajo: zimska zlata parmena, rumeni bellefleur, ananas rejneta, carja Aleksandra jabolko, velika kaselska rejneta, Ristonov pepinek, Edelborsdorfer, beli zimski kalvil, karmelitska rejneta.

Za manj občutljive: kanadska rejneta, siva jesenska rejneta, bobovec, Gravensteiner, kneževka, muskatna rejneta, rdeče deviško jabolko.

4. Katero je najboljše in najcenejše sredstvo za pokončevanje krvave uši?

Mej drugimi je ceno in uspešno sredstvo raztopina mazavega mila in petroleja.

1 kilogram mazavega mila se skuha in zredči v 100 litrih vode in potem 1 liter petroleja primeša.

Naposled še odgovorimo na pritožbe sadjarjev, ki pravijo, da so razna sredstva v pokončevanje krvave uši pač dobra, ali vendar ne zabranijo, da tista, čim bolj se zatira, tem bolj se širi, s tem, naj si predočijo način razvoja in razmnožbe te uši in naj opustijo upanje, da bi se tista mogla popolnoma pokončati; v ta namen morala bi se žrtovati vsa jabolčna drevesa, kar se nikakor ne more priporočati, zakaj ako bi čez 10 do 20 let hoteli zopet nasaditi jablane, pretila bi jednaka nevarnost zatrosa, ne gledé na to, da je pač lahko mogoče, da bi se krvave uši, ako bi jablan ne bilo, preselile na druge sorodne rastline in bi ob priložnosti zopet planile na jablane.

V Kremsu.

Löschmig.

Upliv kreozotovanih trsnih kolov na okus vina.

V aprilskem zvezku Geisenheimskega časopisa „Mittheilungen über Weinbau und Kellerwirthschaft“ nahaja se naslednji znamenit članek gospoda ravnatelja Goethe v Geisenheimu: „Vsako leto se o tem času v tukajšnjem zavodu vršé preiskave onih vin, ki so oglašena za vinsko posku-

ševalnico nemške kmetijske družbe (letos v Draždanah) in se v poskušnjah dopošljejo. Te poskušnje so vselej prav zanimive že zategadelj, ker dojdejo mnoga tipična vina iz raznih nemških vinorodnih pokrajin, in je tako mogoče dobiti pregled čez vso nemško vinsko produkcijo. Še mikavniše pa so te

poskušnje, in sicer čim dalje, tem bolj, ker se pri tem dá opazovati, kako se pod uplivom znanstvenega izsledovanja in pristrastja konzumentov dogajajo gotove premembe in se marsikatero vinorodne pokrajine udajo temu uplivu, dočim se druge ne morejo za to odločiti, čeprav občutijo škodo takega vztrajanja. Vinska poskuševalnica prav ugodno upliva na pridelovanje vina, kakor se to očitno vidi iz tega, da strokovna društva v ta namen vina vedno bolj skrbljivo izbirajo. Opazijo pa se pri poskušnjah tudi marsikatero napake, ki včasih dovedejo do izločitve tega ali onega vina. Taka napaka je mej drugimi okus po kreozotu, ki pride od kolov, s karbolinejem napojenih. Že v začetku osemdesetih let svarilo se je od tod pred uporabo novo napojenih takih kolov in opozorilo se na zoperni okus, ki ga koža zorečih jagod hlastno na se vleče in zadržuje.

Na to se je metoda toliko izboljšala, da so bili koli le še na kratko v karbolinej pomočeni, to-

liko kolikor jih pozneje pride v zemljo. Potem se niso rabili novo napojeni koli, temveč pustili so jih eno leto in še dlje na prostem ležati, da bi se bil močni duh izhlapel.

Tudi so porabljali napojne kole samo na mladih nasadih, kjer so imeli čas, zopernega duha se iznebiti, predno je vinograd začel roditi. V novejšem času pa se zdi, kakor da bi bili te naredbe previdnosti zopet popustili, zakaj vina z okusom po kreozotu nahajajo se zopet bolj pogosto, zatorej se nam vidi potrebno, da vnovič povzdignemo glas v svarilo. Vino more po jakosti tega okusa veliko izgubiti na svoji vrednosti. Naj se nikar ne misli, da ta napaka sčasoma sama izgine; naše poprejšnje izkušnje učijo, da se okus po kreozotu drži veliko let jednako močno. Čisto neprijeten je zaostali učinek takega vina v ustih in grlu. Zaostane nekak praskajoč okus, ki je silno zopern in celi dan ne izgine. Da taka pijača zdravju ne koristi, umevno je pač samo ob sebi.“

Izguba teže pri senu.

Poprečno se računa, da seno izgubi na svoji teži približno 15 odstotkov. Čisto zanesljivih podatkov pa o tem nimamo. Da se taki podatki zadobé, se je zadnje leto na „Plantahofu“ tehtala vsa krma (seno in otava), ko je bila zvožena domov. Istotako pride zopet ob porabi vsa krma na tehtnico. Iz razlike moremo potem

izgubo teže natančno določiti. Ker je zdaj šele komaj polovica krme porabljene, ne moremo še naznaniti vkupnega izida. A določili smo že zdaj izgubo teže ene kopicice (št. 1). Ta kopica sena tehtala je ob košnji 54.244 kil, ob pokladanju še 42.359 kil. Torej je znašala izguba 11.285 kil ali 22 odstotkov. Izguba je torej

znatno večja, kakor se navadno misli. Seveda se mora to tukaj povedati z nekim pridržkom! V dotični kopici bila je najpoprej spravljena, torej najmlajša in vsekako tudi najbolj vodenasta krma. Vsled tega se je krma tudi precej

ogrela, tako da je bilo nekoliko krme sredi kopice močno porjavelo. Pri pozneje spravljeni stareji krmi bo izguba teže bržkone manjša. Svoječasno hočemo tudi o tem poročati čitateljem tega lista.

(Schweiz. L. Zeitschr.)

Objave Raiffeisen.

Raiffeisenova posojilna društva.

Dne 11. decembra 1898 ustanovilo se je Raiffeisenovo posojilno društvo v Puhu, okraj Weiz, kjer je društvu pristopilo 53 posestnikov in obrtnikov.

Društveni okoliš obsega župnijsko občino Puh in selsko občino Floing.

Društveno načelstvo sestoji iz 9 članov, načelnik je gospod Matija Kulmer, posestnik in župan v Puhu, nadzorno svetovalstvo iz 13 oseb pod predsedstvom gospoda Antona Scherz, župnika v Puhu.

Za knjigovodjo in blagajničarja volil je zbor gospoda Jožefa Pörtl, učitelja v Puhu.

Pristopnine plača vsak društvenik 2 gld., za vsak opravljeni delež 10 gld.

Statistika. *a)* Najviši znesek za hranilne vloge 2000 gld., *b)* najmanjša hranilna vloga 1 gld., *c)* največje posojilo 300 gld., eventualno 600 gld., *d)* najviša vsota izposojil 3000 gld., *e)* obrestno merilo za

hranilne vloge 4⁰/₀, *f)* obrestno merilo za posojila 5⁰/₀, *g)* začasna brezobrestnost opravljenih deležev, *h)* zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajničarja ukrepal bode občni zbor po sklepu prvega poslovnega leta.

Dne 15. decembra 1898 ustanovilo se je Raiffeisenovo posojilno društvo pri sv. Vidu ob Vogavi, kjer je društvu pristopilo 26 posestnikov in obrtnikov.

Društveni okoliš obsega selsko občino sv. Vid ob Vogavi.

Društveno načelstvo sestoji iz 7 članov, načelnik je gospod Anton Thaller, posestnik in mesar pri sv. Vidu ob Vogavi, nadzorno svetovalstvo iz 9 oseb pod predsedstvom gospoda Mihaela Hochegger, posestnika pri sv. Vidu ob Vogavi.

Za knjigovodjo in blagajničarja volil je zbor gospoda Julija Ogriegg, učitelja pri sv. Vidu ob Vogavi.

Pristopnine plača vsak društvenik 1 gld., za vsak opravljeni delež 6 gld.

Statistika: a) Najviši znesek hranilne vloge 2000 gld., b) najmanjša hranilna vloga 1 gld., c) največje posojilo 300 gld., eventualno 600 gld., d) najviša vsota izposojil 3000 gld., e) obrestno merilo za hranilne vloge 4⁰/₀, f) obrestno merilo za posojila 5⁰/₀, g) začasna brezobrestnost opravljenih deležev, h) zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajničarja ukrepal bode občni zbor po sklepu prvega poslovnega leta.

Gusswerk. Dne 29. decembra m. l. ustanovilo se je v Gusswerku posojilno društvo po sestavu Raiffeisen.

Društveni okoliš obsega okraj Marijino Celje.

Načelstvo sestoji iz 4 članov z gospodom hišnim posestnikom Vinko Klamer kot načelnikom, nadzorno svetovalstvo iz 5 članov. Za knjigovodjo in blagajnika volil je zbor soglasno gospoda Franca Wamprechtsamer, učitelja in hišnega posestnika v Gusswerku.

Pristopnina znaša 1 gld., opravljeni deleži 10 gld., največja hranilna vloga 2000 gld., najmanjša vloga 1 gld., posojilo 300, eventualno 600 gld., izposojilo 3000 gld., obrestovanje hranilnih vlog po 4⁰/₀, posojil po 4¹/₂ ⁰/₀.

Prvi opravljeni delež se ne obrestuje.

Zastran odškodnine za trud knjigovodje in blagajnika sklepalo se bode v prihodnjem združnem zborovanju.

Franco Wamprechtsamer.

Uradne vesti.

Razglas.

Na štajerski dež. sadjarski in vinarski šoli v Mariboru izpraznjeno je mesto strokovnega učitelja, posebno za sadjarstvo.

S to službo združena je letna plača 1000 gld. (tisoč goldinarjev av. v.), prosto stanovanje s kurjavo v zavodu v vrednosti 200 gld. (dvesto goldinarjev av. v.) na leto in pravica do dveh petletnic po 100 gld. (sto goldinarjev av. v.), pripomni pa se, da je deželni odbor v sedanjem zasedanju štaj. dež. zbora za to službo namesto dosedanjih dveh petletnic po 100 gld. predlagal pet petletnic po 150 gld. (sto in petdeset gold. av. v.) in da se je dotičnega ukrepa štajerskega dež. zbora nadejati, predno poteče rok za ta razpis.

Po triletni provizorični služabni dobi sledi ob povoljnem službovanju definitivno nameščenje, ki utemelji pravico do pokojnine; provizorični služabni čas se ob svojedobni odmeri pokojnine vsšteje.

Prosilci za to službo naj svoje prošnje, opremljene s kratkim opisom dosedanjega življenja, z dokazom starosti, domovinske pravice, primerne teoretične in praktične izobrazbe in dosedanjega službovanja pošljejo najkasneje do 10. maja 1899 eventualno službenim potom štaj. deželnemu odboru.

V Gradcu, dne 6. aprila 1899.

Od štaj. dež. odbora.

I z k a z

o živinokuznih boleznih, ki so vladale, oziroma ponehale na Štajerskem v poročevalni dobi od 3. do 10. aprila 1899.

Vlada: 1. Mehurčkasti izpuščaj na splovilih plemenskih konj v občinah Ponikva (3 hlevi) v celjskem okraju; Tržka gora (1 hlev) v ptujskem okraju; plemenskih goved v občini Spodnja Loznica (2 hleva) v mariborskem okraju.

2. Rudečica (pereči ogenj) pri svinjah v občini Kindberg (1 hlev), okraj Bruck ob M.

3. Svinjska kuga v občinah Fernitz (1 hlev), Kalsdorf (2 hleva) v okraju okolica Gradec;

Judenburg (3 hlevi) v okraju Judenburg, in Ljutomer (2 hleva) v ljutomerskem okraju.

4. Pasja steklina v občinah Ilz v okraju Feldbach in sv. Peter pod sv. gorami v brežiškem okraju.

Ponehala je: 1. Rudečica (pereči ogenj) pri svinjah v občini Leoben v okraju Leoben.

2. Svinjska kuga v Gradcu v okraju mesto Gradec.

V Gradcu, dne 11. aprila 1899.

Tržna poročila.

Tržne cene na Štajerskem, drugod v Avstriji in na Ogerskem.

Mesto	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Koruza	Proso	Ajda	Bob	Seno	Slama za posteljo	Slama za nastel	Slama za klajo	Slama sploh
	za 100 kil												
	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.	g. kr.
Celje	9 50	8 —	8 —	8 45	6 —	8 50	10 —	8 —	2 40	1 50	1 —	—	—
Ormož	8 50	6 50	6 —	8 —	5 80	6 20	7 80	5 —	4 —	3 —	—	2 80	—
Gradec	10 40	8 40	7 50	7 10	6 10	6 30	8 80	9 —	—	—	—	—	—
Ljubno	10 —	8 50	8 —	7 —	6 50	—	—	—	3 —	2 30	1 80	—	—
Maribor	9 50	7 90	6 80	6 50	6 —	6 —	8 —	10 —	2 25	2 50	1 50	—	—
Ptuj	8 50	7 —	6 50	5 80	5 50	6 —	7 —	7 50	2 20	2 40	1 50	—	—
Gmunden	10 —	8 —	7 50	6 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	—	8 72	8 18	7 10	6 61	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana	10 30	8 50	7 50	6 50	5 60	—	—	—	—	—	—	—	—
Linc	9 10	7 80	—	6 —	5 90	—	—	—	—	—	—	—	—
Budapešt	9 07	7 33	—	5 73	4 46	—	—	—	—	—	—	—	—
Praga	10 10	8 —	8 75	6 60	6 —	—	—	—	—	—	—	—	—
Salzburg	9 45	8 —	—	6 95	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vels	9 25	8 25	7 25	6 20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	9 09	7 73	—	6 11	4 76	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo

od 8. do 14. aprila 1899.

Govedina, 50 kil živa teža gld. 14 25 do 15—; teletina 58—76 kr.; svinjetina 60—80 kr.; špeh sveži 64—76 kr.; po-vojeni 64—72 kr.; surovo maslo gld. —80 do 1 40; goveje maslo gld. 1— do 1 20; žmavec 64—72 kr. za 1 kilo.

Sejm za seno in slamo od 4.

aprila do 8. aprila 1899. Na 34 vozeh bilo je 310 meterskih centov sena in na 8 vozeh 60 meterskih centov razne slame. Bil je slabeje obiskan kakor pre-tečeni teden. Seno, sladko gld. 2 90 do gld. 3 30, kislo gld. 2 80 do gld. 3 20. Ržena slama gld. 1 90 do gld. 2 20, pše-nična slama gld. 1 90 do gld. 2 10, ovsena slama gld. — do gld. —

Živinski sejm bil je dne 13. in 14. marca 1899. Prignali so 369 volov, 76 bikov, 387 krav, 56 živih, 723 zaklanih telet, 1762 svinj, 278 glav drobnice, — konj.

Prodali so na Spodnje Avstrijsko: 5 volov, 8 bikov, 21 krav; v gorenji Štajer: 30 volov, 2 bika, 25 krav, — teleta; na Predarlško: 6 volov, 14 bikov, 24 krav, — telet; na Nemško: 11 volov, 10 bikov,

9 krav; na Švicarsko: 8 volov, 2 bika, — telet; na Solnograško: 6 volov, — bika, 24 krav; na Češko: 45 krav.

Hmelj.

50 kilogr. Blago Žateško mestno 1898 115–125gld., deželno (okrajno) 115–125gld., deželno (okrožno) 110–120 gld.; Ošavsko rudeče 90–105 gld., zeleno 75–80 gld.

Senjmi na Štajerskem.

Brez zvezdice so navedeni letni sejmi za blago, z eno zvezdico (*) so živinski sejmi, z dvema zvezdicama (**) sejmi za blago in živino.

Dne 25. aprila: sv. Jurij** v vranskem okr.; sv. Ulrik** v okr. Deutsch-Landsberg; Feldbach*; Halbenrain** v radgonskem okr.; Sinabelkirchen** v okr. Gleisdorf; Puh** v okr. Weiz; Vozenica** v marenberškem okr.; Geistthal v okr. Voitsberg; Pak** v okr. Voitsberg; sv. Štefan v okr. Pöllau; Klein** v arvežkem okr.; Wolfsberg v okr. Wildon; sv. Jurij ob Ščavnici** v gornjeradgonskem okr.; Gornja Kostrivnica** v rogačkem okr.; Dobova* v brežiškem okr.; Lipnica*.

Dne 26. aprila: Kozje**; Imeno (senjem s ščetinarji) v kozjanskem okr.; Orešje** v brežiškem okr.

Dne 27. aprila: Breg pri Ptuj (svinjski senjem); Gradec (senjem z govedi).

Dne 28. aprila: Fernitz v okr. okolica Gradec; Cerkvenjak** v lenartskem okr. v Sl. G.; Gomilica** v lipniškem okr.

Dne 29. aprila: Poljčane (senjem s ščetinarji) v mariborskem okr.; Brežice (svinjski senjem).

Dne 30. aprila: Pürgg v okr. Irdning.

Dne 1. maja: Pischelsdorf** v okr. Gleisdorf; Velenje** v šoštanjskem okr.; Muta** v marenberškem okraju; mesto Maribor, levi Dravski breg (senjem z govedi in konji); Celje*; Ponikva** v šmarskem okr.; Ljubno** v gornjegraškem okr.; Trbovlje** v laškem okr.; Feldbach**; Burgau** v okraju Fürstenfeld; Mooskirchen** v okr. Voitsberg; Irdning**; Schöffern v okr. Friedberg; Judenburg; Veržej** v ljutomerskem okr.; sv. Trije kralji** v lenartskem okr. v Sl. G.; Stadl** v muravskem okr. Oberwölz**; sv. Bar-

bara v Holozah v ptujskem okr.; Apače** v radgonskem okr.; sv. Filip** v kozjanskem okr.; Anger v okr. Birkfeld.

Dne 2. maja: Radgona.

Dne 3. maja: Vordernberg** v okr. Leoben; sv. Križ v ljutomerskem okr.; Selnica ob Dravi** v mariborskem okr.; sv. Peter** v okr. Oberwölz; Ptujška gora** v ptujskem okraju; Gleisdorf**; Loka** v laškem okr.; Schwanberg** v okr. Lonč (Deutsch-Landsberg); Breitenfeld v okr. Feldbach; Hitzendorf** v okr. okolica Gradec; Modriach** v okr. Voitsberg; Oeblarn v okr. Gröbming; Vorau; Lučane v arvežkem okr.; sv. Miklavž ob Drazlingu** v lipniškem okraju; Imeno (senjem s ščetinarji) v kozjanskem okr.

Dne 4. maja: sv. Jurij ob juz. ž.** v celjskem okr.; Gornji Grad**; Veliki sv. Florijan** v okr. Lonč; Kirchberg v okr. Feldbach; Riegersburg** v okr. Feldbach; Wundschuh** v okr. okolica Gradec; Auffenhof v okr. Hartberg; Unterrohr v okr. Hartberg; Waldbach v okr. Vorau; Leoben**; Rottenmann**; sv. Trojica v lenartskem okr. v Sl. G.; Svičina v mariborskem okraju; Slovenska Bistrica**; Schöder** v muravskem okr.; Breg pri Ptuj (svinjski senjem); Straden** v cmureškem okr.; Videm* v brežiškem okr.; Gradec (senjem z govedi in konji).

Dne 5. maja: Spodnja Polskava (svinjski senjem) v slovensko bistriškem okr.

Dne 6. maja: Poljčane (senjem s ščetinarji) v mariborskem okr.; sv. Peter ob Ottersbachu** v cmureškem okraju; Brežice (svinjski senjem).

Dne 7. maja: Wald v okr. Mautern.